

УДК 81'243:81'33:808

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/42-1-46>**Марія ЛИЗАК,***orcid.org/0000-0002-8171-5352**магістр філології,**молодша наукова співробітниця**Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків**із діаспорою Національного університету «Львівська політехніка»**(Львів, Україна) mariia.i.lyzak@lpnu.ua***ПОДКАСТИНГ ЯК НОВІТНІЙ СПОСІБ НАБУТТЯ АУДИТИВНИХ НАВИЧОК**

У статті досліджено новий спосіб здобуття навичок слухання – подкастинг. Ми з'ясували його поняття та види за формою подачі матеріалу. Зазначимо, що ця тема ще не була об'єктом лінгводидактичних досліджень в аспекті навчання української мови як іноземної, що підтверджує її актуальність.

Автор розвідки ставить за мету з'ясувати поняття подкастингу і способів застосування подкастів як навчального матеріалу на заняттях із вивчення української мови як іноземної, а також запропонувати теми для подкастів.

Обґрунтовано доцільність використання подкастингу зі студентами-іноземцями. Проаналізовано, які переваги використання подкастів, їхні особливості порівняно з іншими типами аудіотекстів. Підсумовано можливості налаштувань на кожній платформі для подкастів.

Досліджено способи використання подкастів під час вивчення іноземних мов. Визначено їхню цінність щодо поглиблення знань з української мови як на початковому й базовому рівнях (A1 – A2), на рубіжному й середньому (B1 – B2), так і на високому чи в разі вільного володіння (C1 – C2). Запропоновано систему вправ для кожного рівня, ураховуючи специфіку роботи на кожному рівні. З'ясовано, які навички можна розвивати за допомогою подкастів. Визначено основні відмінності змісту й переваги розмовного стилю мовлення подкастів.

Зроблено висновки, що подкастинг є зручним способом для вивчення іноземної мови, він допомагає якнайкраще підготувати студента до реальної комунікації. Його можна використовувати як в аудиторних умовах, так і поза ними. Розміття подкастів допоможе вибрати аудіотекст, який відповідатиме індивідуальним вподобанням і потребам студента.

Перспективу дослідження автор статті вбачає в розвиненні теми дослідження, створенні більш різноманітної і структурованої системи використання подкастингу під час вивчення саме української мови, а також розширенні матеріалів самих подкастів.

Ключові слова: *українська мова як іноземна, лінгводидактика, види мовленнєвої діяльності, слухання, подкастинг, подкаст.*

Mariia LYZAK,*orcid.org/0000-0002-8171-5352**Master's of Philology,**Junior Researcher Fellow**International Institute of Education, Culture and Relations**with the Diaspora of National University "Lviv Polytechnic"**(Lviv, Ukraine) mariia.i.lyzak@lpnu.ua***PODCASTING AS THE LATEST WAY TO DEVELOP LISTENING SKILLS**

The article considers a new method of developing listening skills – podcasting. We have clarified its concepts and types according to the form of presentation of the material. It has been found out that the topic has not been the subject of linguo-didactic research and the aspect of Ukrainian as a foreign language learning, which testifies to the relevance of the issue raised in the article.

The author aims at determining and clarification of the concept of podcasting and the ways of using the podcasts in the process of learning the Ukrainian language as a foreign and suggests topics for podcasts.

We have analyzed the advantages of using podcasts and their features in comparison with other types of audiotexts. Also, we have summarised the possibilities of each platform for podcasts.

The paper analyzes the ways of using podcasts during the process of foreign language learning, their value for improving the knowledge of the Ukrainian language at the Elementary Pre-Intermediate (A1 – A2), at the Intermediate and Upper-Intermediate (B1 – B2), and at Advanced or Proficiency levels (C1 – C2). We have suggested a system of exercises for each level, taking into account the specifics of work at each level and found out what skills will be developed by each type of podcasts. We have identified the main differences in the content and advantages of the conversational style of podcasts.

In conclusion, podcasting is a convenient way to learn a foreign language, it helps to best prepare the student for real speech. It can be used both in the classroom and outside it. A variety of podcasts will help you choose the audiotext that will match the individual's skills and student's preferences.

The author sees the prospect of the research in scientific and methodological investigations devoted to the works of the research topic, the creation of a more diverse and structured system of using podcasting in the study of the Ukrainian language, as well as creating the materials of the podcasts.

Key words: *Ukrainian as foreign language, linguodidactics, types of speech activity, listening, podcasting, podcasts.*

Постановка проблеми. Під час вивчення іноземної мови однією з ключових навичок є вміння сприймати текст на слух, однак часто в аудиторних умовах цьому виду мовленнєвої діяльності приділяють найменше уваги. Одним із сучасних способів вивчення української мови за допомогою аудіо як самостійно, так і з викладачем є подкастинг. Більш адаптовані до сучасного світу аудіотексти з великим різноманіттям тем, налаштувань і навичок, які вдосконалюють студенти, а також подкасти неабияк поживляють й урізноманітнюють процес навчання. Подкастинг можна використовувати на всіх етапах вивчення мови, беручи до уваги індивідуальні можливості студента, зосередивши увагу на творенні діалогів, розвитку фонологічних або вимовних навичок, граматичних правил тощо.

Аналіз досліджень. Попри свою актуальність, тема подкастів у системі навчання української мови є маловивченою. Подкаст як матеріал для вивчення української мови як іноземної досліджували М. Шевченко, С. Ніколаєва, які зазначили переваги використання, проаналізували алгоритм роботи з подкастами, а також власне процес створення вправ. Більше про процес застосування подкастів на заняттях і труднощі, які виникають в іноземців під час аудіювання, дослідила О. Семотюк. Більше українських методистів вивчали подкастинг як засіб вивчення англійської мови, серед них О. Балтіна, О. Бецько, Н. Грицик, Т. Шиян, І. Дробіт. Серед іноземних дослідників зазначаємо таких, як: С. Адамс, Д. Джоббінгс, Д. Дик, Е. Лубер Д. Маккінні, Г. Стенлі.

Подкастинг належить до рецептивних видів мовленнєвої діяльності, а саме аудіювання. Цей вид мовленнєвої діяльності в навчанні мови як іноземної розглядали вчені О. Бігич, О. Долгіна, Н. Єлухіна, І. Колеснікова, З. Кочкіна, О. Кострубін, О. Лазаренко, О. Метьюлкіна, І. Синиця, Л. Хасанова, Н. Харламова, З. Цінько, І. Юзвяк та інші. Вони описали психофізіологічні механізми процесу слухання і сприйняття іномовного тексту, визначальні риси аудіювання, виділили труднощі в роботі з аудіотекстами.

Мета статті – з'ясувати поняття подкастингу і способів застосування подкастів як навчального матеріалу на заняттях із вивчення української мови як іноземної.

Виклад основного матеріалу. Під час вивчення іноземної мови важливу роль відводять аудіюванню, завдяки якому студенти навчаються сприймати й розуміти усне мовлення, засвоюють лексичний склад мови та її граматичну структуру. Відповідно до досліджень науковців, у свій вільний від сну час людина найбільше слухає (45%), трохи менше говорить (30%) і найменше читає і пише (16 і 9% відповідно) (Seretny, 2000: 137). Також аудіювання допомагає сформувати навички для інших видів мовленнєвої діяльності, особливо компетенції говоріння, яка безпосередньо залежить від умінь розуміти співрозмовника.

Одним зі способів набуття навичок слухання є **подкастинг**. Термін походить від англ. *iPod*, тобто назви плеєра Apple, та другої частини слова *broadcasting*, яке в перекладі означає «радіомовлення», «передача» (Балтіна, 2011: 1). Тобто це аудіофайл, який можна слухати як музику і водночас за стилем схожий із розмовою на радіо.

Власне автора подкасту називають **подкастером**, він може обрати різні види подкастингу. Подкасти можуть мати формат звичайного аудіо (**подкастинг**) або мати додаткові візуальні опори у формі запису виступу (**відеокасти**) чи паралельної демонстрації екрану автора з поясненням того, що зображено на екрані (**скрінкастинг**) (Балтіна, 2011: 2). Такі аудіокоментарі – популярний спосіб для процесу навчання, адже найкраще відтворюють аудиторне навчання у форматі онлайн.

Наведемо кілька **переваг подкастингу**:

- 1) функція зміни налаштувань аудіотексту (регулювання швидкості, використання автоматичного вирізання пауз);
- 2) можливість удосконалювати різні навички (фонетичні, вимовні, лексичні, граматичні тощо);
- 3) диференційований підхід, який допомагає обирати аудіотекст спеціально під вподобання або потреби іноземного студента;
- 4) удосконалення вміння розпізнавати основну інформацію в потоці реального мовлення;
- 5) розвиток умінь сприймати великі комунікативні ситуації без зупинок (залежно від рівня знань мови);
- 6) можна використовувати для групових або індивідуальних занять.

Навчальні аудіотексти, тобто такі, які пристосовані до вивчення іноземної мови на певному рівні, дають інформацію, сприяють інтегративному навчанню видів мовленнєвої діяльності й автоматизації граматичних навичок. Якщо студент добре сприймає аудіотекст, то може збільшити швидкість прослуховування і скористатися функцією вирізання пауз для заощадження свого часу у процесі слухання.

С. Ніколаєва і М. Шевченко підкреслюють, що важливо, щоб текст відповідав рівню студента і містив 10% незнайомих слів, значення яких може стати зрозумілим із контексту. Також необхідно врахувати змістові чинники: розуміння загального змісту, виокремлення основної інформації, розуміння семантики ключових мовних одиниць (Ніколаєва, 2013: 13).

Зараз існує безліч способів, як слухати подкасти, передусім це інтернет-сайти або додатки. Відповідно до рейтингів інтернет-ресурсів, в Україні найбільш популярними є такі додатки: *Apple Подкасти, Google Подкасти, SoundCloud, Spotify, Pockets Casts, Podcast Republic, CastBox* (Подкасти, 2020).

Якщо проаналізувати їхні функції, то можемо назвати такі переваги й недоліки кожного з додатків. Усі з них мають синхронізацію між пристроями, можливість завантажити аудіотекст. Усі, окрім *SoundCloud*, мають можливість регулювання швидкості текстів і таймер сну. Цікавою є дві особливості *Pockets Casts* – посилення звуку й вирізання пауз, завдяки чому студент витрачає менше часу на слухання аудіо.

Викладачі у процесі навчання можуть використовувати будь-який із цих додатків. Передусім це стосується інтерактивного повторення засвоєного під час заняття. Наприклад, інформації з лекції, демонстраційного матеріалу, якщо це скрінкасти, або самостійного вивчення додаткового матеріалу учнем під час прослуховування інтерв'ю, різних додаткових аудіоматеріалів із певної тематики, радіопрограм, оголошення, коментування чогось тощо. Як стверджує О. Балтіна, якщо у процесі навчання були залучені подкасти, студенти більш схвально відгукувалися про навчальний процес, краще запам'ятовували матеріал й активніше навчалися, ніж за допомогою підручника. Також дослідниця радить слухати подкаст двічі для кращого звикання до вимови, інтонації носія мови та кращого розуміння змісту. Також, на її думку, подкасти забезпечують сприятливу мовну атмосферу для презентації нових лексичних або граматичних явищ чи вдосконалення вимовних особливостей студентів шляхом імітування тембру, інтонації,

швидкості мови диктора, намагаючись повторити за ним його виступ (Балтіна, 2011: 3).

Відповідно до цього під час аналізу 70 подкастів для вивчення іноземних мов ми виділили такі **види аудіотекстів** залежно від змісту (Top 60 Language Learning Podcasts, 2021):

- 1) пояснення фонологічних особливостей мови;
- 2) вивчення граматичних правил в аудіоформі;
- 3) пояснення нової лексики, фразеологізмів тощо;
- 4) слухання текстів на побутові теми (типові діалоги, наприклад «Здійснення покупки в магазині»);
- 5) слухання текстів на специфічні теми (бізнес, медицина тощо);
- 6) слухання інтерв'ю із цікавими гостями;
- 7) дискусії на актуальні теми.

Залежно від **мети і способів** вивчення тексти можуть бути розважальними, робити акцент на швидкості мовлення – звичне для повсякденного мовлення, повільне або, навпаки, швидке. Щодо змістового наповнення, то деякі тексти пропонують слухати повсякденне мовлення, інші – специфічні теми, наприклад бізнес-лексику, або зосереджують увагу на культурних особливостях чи історії країни.

Більшість подкастів тривають до 10 хв, це свідчить про те, що аудиторія любить короткі аудіо, але які постійно оновлюються, щоб стабільно підтримувати свої мовні навички. Оскільки більші тексти вимагають від студентів використовувати більше часу й опрацьовувати більше нового матеріалу, вони є менш популярними.

Самі подкасти можуть мати транскрибований текст для детального ознайомлення (це обов'язково для початкового рівня) і пошуку невідомих слів, а також вправи на перевірку засвоєної інформації тексту.

Важливо врахувати, на якому **етапі вивчення мови** доцільно подавати той чи той текст. Ми проаналізували аудіотексти для вивчення англійської мови для рівнів A1 – A2, щоб зрозуміти, які вимоги до процесу навчання на цих рівнях і застосувати їх для навчання української мови (Top ESL Podcasts For English Language Learners, 2020). На початковому рівні пропонуємо використовувати подкасти, які спрямовані на розвиток фонологічних умінь, невеликі історії на побутові теми з обов'язковою транскрипцією тексту з поясненням ключових слів і вправами на засвоєння інформації.

Наприклад, для вивчення української мови на початковому етапі можна подати текст і вправу на

розрізнення *г – х – г, с – ш – ч – щ, в – ф, є – ї – ю – я – ь* тощо. В аудіотексті наявний опис вимови, приклади слів із чергуванням цих звуків, де можна почути різницю у вимові. Важливо, що такі тексти мають бути короткими.

Для рубіжного і середнього рівнів більше уваги зосереджують на складніших текстах, як-от теми новин, науки, культури. Також на цих рівнях важливо розвивати свій словниковий запас, тому багато подкастів пояснюють різницю значень між синонімами, розрізнення омонімів і пояснення граматичних правил.

Наприклад, для рівня B1, відповідно до Стандартизованих вимог, студенти повинні ознайомитися з темою суспільних проблем (Мазурик, 2020: 75). Тут пропонуємо подати текст про глобальне потепління, причини його виникнення і способи боротьби з ним, аналіз їхньої ефективності.

І, нарешті, на високому рівні ситуація дещо інша. Деякі студенти мали більше досвіду з аудіозаписами й можуть без проблем слухати тексти, створені для носіїв мови. Інші ж можуть користуватися подкастами, метою яких є вивчення мови. Навчальні тексти можуть стосуватися складних тем, як-от новини, політика, аналіз художньої літератури, самовдосконалення, штучний інтелект тощо. На цьому етапі активно використову-

ють фразеологізми та складні явища вимови, які видають, що це не рідна мова студента, а також дають поради, як покращити свій рівень володіння мовою тощо. Для подкасту пропонуємо дискусію на тему «Художні твори в сучасному кінематографі».

Висновки. Подкастинг – ще не досить вивчена й наповнена частина інтерактивного навчання, однак упевнено розвивається і для вивчення української мови як іноземної. Зараз найбільше аудіотекстів для вищого рівня вивчення мови, такі тексти допомагають урізноманітнити теоретичну інформацію, використати як додаткове завдання або розвивати навички говоріння завдяки діалоговій формі текстів. Також продуктивно використовувати подкасти для рівнів B1 – B2, такі аудіотексти є більш адаптованими до навчального процесу й зосередять увагу на лексиці. Найлегші і найкоротші тексти на рівнях A1 – A2, їх використовують для розвитку фонологічних умінь і вивчення лексики на побутові теми. Подкастинг серед інших способів набуття навичок слухання вирізняється зручністю прослуховування, короткою формою, додатковими завданнями із транскрипцією текстів і постійною оновленістю аудіофайлів, завдяки чому цей спосіб здобув свою популярність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балтіна О. Подкасти як засіб вивчення та викладання англійської мови. URL: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1702/1/Baltina%20Olena%20%20Podkasty%20jak%20zasib%20vyvchennia%20ta%20vykladannia%20anglijskoi%20movy.pdf> (дата звернення: 10.09.2021).
2. Стандартизовані вимоги: рівні володіння українською мовою як іноземною A1 – C2 / Д. Мазурик та ін. *Зразки сертифікаційних завдань* : посібник. Київ : ІНКОС, 2020. 186 с.
3. Подкасти: що це, навіщо вони потрібні та де їх слухати. URL: <https://uaspectr.com/2020/10/05/podkasty-shho-tse-navishho-vony-potribni-ta-de-yih-slukhaty/> (дата звернення: 21.09.2021).
4. Програма з української мови як іноземної: II середній рівень (B2) / упор. : Н. Ніколаєва та ін. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2013. 56 с.
5. Seretny A., Lipińska E. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego. Kraków, 2000. 331 s.
6. Top 60 Language Learning Podcasts. URL: https://blog.feedspot.com/language_learning_podcasts/ (дата звернення: 18.09.2021).
7. Top ESL Podcasts For English Language Learners. URL: <https://magoosh.com/english-speaking/top-esl-podcasts-for-english-language-learners/> (дата звернення: 30.08.2021).

REFERENCES

1. Baltina O. Podkasty yak zasib vyvchennia ta vykladannia anhlijskoi movy [Podcasts as a means of learning and teaching English]. URL: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1702/1/Baltina%20Olena%20%20Podkasty%20jak%20zasib%20vyvchennia%20ta%20vykladannia%20anglijskoi%20movy.pdf> [in Ukrainian].
2. Mazuryk D., Antoniv O., Sychak O., Boiko H. Standartyzovani vymohy: rivni volodinnia ukrainskoiu movoiu yak inozemnoiu A1 – S2. [Standardized requirements: levels of proficiency in Ukrainian as a foreign A1 – S2. Examples tasks for certification], 2020, 186 p. [in Ukrainian].
3. Podkasty: shcho tse, navishcho vony potribni ta de yikh slukhaty [Podcasts: what they are, their advantages and where to listen to them]. URL: <https://uaspectr.com/2020/10/05/podkasty-shho-tse-navishho-vony-potribni-ta-de-yih-slukhaty/> [in Ukrainian].
4. Prohrama z ukrainskoi movy yak inozemnoi: II serednii riven (V2) [Program in Ukrainian as a foreign language: II intermediate level (B2)]. Uporiadnyky N. Nikolaieva, V. Ovdiuk, N. Bondarieva, A. Demianiuk, O. Samusenko, M. Shevchenko, M. Yakubovska. Kyiv : VPTs “Kyivskiy universytet”, 2013. 56 p. [in Ukrainian].

5. Seretny A., Lipińska E. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego [ABC of the methodology of teaching Polish as a foreign language], 2000, 331 p. [in Polish].
6. Top 60 Language Learning Podcasts. URL: https://blog.feedspot.com/language_learning_podcasts/.
7. Top ESL Podcasts for English Language Learners. URL: <https://magoosh.com/english-speaking/top-esl-podcasts-for-english-language-learners/>.